T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/256
KARAR NO : 2024/438
KARAR TR : 07/10/2024

ÖZET: 2918 sayılı Kanun'un 23/5 maddesi uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Adli Yargıda
Davacı :H.G
İdari Yargıda
Davacılar :1- Ş.G
2-H.G
Vekili : Av. M. O. E
Davalı : Diyarbakır Valiliği İl Emniyet Müdürlüğü

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı H.G, Diyarbakır İl Emniyet Müdürlüğü Bölge Trafik Denetleme Şube Müdürlüğünce 09/10/2023 tarihinde yapılan denetim sırasında, vasisi olduğu annesi adına kayıtlı olan 47 ACU ... plakalı aracın plakası ile ruhsatta yer alan plakanın uyuşmaması nedeniyle JA-308478 seri-sıra numaralı tutanak ile kendisi hakkında trafik idari para cezası verildiğini ve 53401 seri numaralı tutanak ile annesine ait aracın trafikten men edildiğini, aracın özürlü aracı olduğunu, hatanın kendisinden değil, şoförler odası tarafından araç plaka levhasının hatalı basımından kaynaklandığını belirterek, kendi adına söz konusu idari para cezasının, vasisi bulunduğu araç sahibi annesi adına trafikten men tutanağının iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Diyarbakır 4. Sulh Ceza Hakimliği 23/11/2023 tarih ve D.İş No.2023/6110 sayılı kararı**ile, başvuru hususunda Hakimliklerinin görevsiz olması ve görevli mahkemenin idare mahkemesi olması nedeniyle, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27/8 ve 28/1-b maddesi uyarınca başvurunun reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dosyanın yapılan incelemesinde;
Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 2015/623 Esas, 2015/753 Karar ve 30.11.2015 tarihli kararında da özetle, 2918 sayılı Kanun'un EK-2/1 ve 78/1-b. maddeleri uyarınca verilen para cezasına ilişkin kararıniptal edilmesiistemiyle açılan davanın, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3.maddesi ve aynı Kanun'un 27. maddesinin sekizinci fıkrası hükmü bir arada değerlendirildiğindeİDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiğine karar verdiği,karar gerekçesinde trafikten men işleminin idari yargının görev alanına girdiğinin belirtildiği,

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesine, 5560 sayılı Kanun ile eklenen sekizinci fıkrada ise; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandığı,
Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 2015/88 esas 2015/107 Karar ve 02.03.2015 tarihli kararında da ehliyetin geçici olarak geri alınması konulu görevli merciin belirlenmesine dair kararında 5326 sayılı Yasanın 19 maddesinde meslek ve sanatın icrası hususunun istisnai durum olarak sayıldığı buna ilişkin 2918 sayılı yasanın 112 maddesinde Temmuz 2013 tarihinde yapılan değişiklikle sürücü belgelerinin geri alınmasında ve iptalinde Sulh Ceza Mahkemesi'nin açıkça yetkili kılınması nedeniyle artık görevli yargı kolunun Adli Yargı olduğuna dair karar verildiği, ehliyetin geri alınmasına ilişkin kararlara karşı başvuru yerinin ADLİ YARGI olmasına rağmen TRAFİKTEN MEN işlemlerine karşı yargı yerinin İDARİ YARGI olduğunun anlaşıldığı,

Öngörülen trafik para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nda da bu para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği, ancak; idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak aracın trafikten men edilmesi kararı da verildiği anlaşıldığından; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği kanaatine varılmıştır.

Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesi ve aynı Kanunun 27. maddesine 5560 sayılı Kanun'la eklenen sekizinci fıkra hükmü bir arada değerlendirildiğinde, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nunEK/2-1 maddeleri uyarınca verilen para cezasına karşı açılacak davanın çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu, kara trafik araçlarının trafikten meni hususunun 2918 sayılı yasanın 19 maddesinde istisna olarak sayılmasına göre 2918 sayılı yasanın 25.maddesinde aynı yasanın ehliyetin geçici süreyle geri alınması hükmünü düzenleyen 112 maddesinde olduğu gibi halen değişiklik yapılmaması nedeniyle itiraz konusu kalemlerden olan aracıntrafikten meni işleminin idari işlem olması karşısında görevli mahkemenin İdare Mahkemesi olduğu tartışmasızdır,

Yapılan incelemedeKTK m. EK-2/1 uyarınca Trafik idari para cezası kesildiği, başvuranın trafikten men ile trafik idari para cezalarının iptalini birlikte talep ettiği, trafik idari para cezasına karşı yapılan itirazdagörevli merci Sulh Ceza Hakimliği olmakla birlikte, idari yargı yerinde görülmesi gereken TRAFİKTEN MEN İŞLEMİNE karşı itiraz da olduğundan ve5326 sayılı yasanın 27. maddesine, 5560 sayılı Kanun ile eklenen sekizinci fıkrada ise;" idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği" şeklinde ki düzenleme nedeniyle trafik idari para cezasına yapılan itirazın aracın geçici süreyle trafikten menine karşı yapılan itirazla birlikte görevli İdare Mahkemesi'nce değerlendirilmesi gerektiği anlaşılmakla 5326 sayılı yasa 27/8 ve 28/1-b maddesi uyarınca başvurunun reddine ilişkin aşağıdaki hüküm kurulmuştur."

3. Bu kez sadece davacı Ş.G vekili, idari para cezasının ve trafikten men tutanağının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargı

4. Diyarbakır 2. İdare Mahkemesi 11/01/2024 tarih ve E.2023/1352, K.2024/30 sayılı kararı ile, 47 ACU ... plakalı aracın trafikten men edilmesine ilişkin, 09/10/2023 tarih ve 53401 seri numaralı araç trafikten men tutanağı işlemine karşı araç sahibi olan davacı Ş.G ve/veya vekili tarafından ayrı, araç sürücüsü adına tesis olunan idari para cezasına karşı ise araç sürücüsü olanH.G ve/veya vekili tarafından ayrı dava açılması gerektiği gerekçesiyle, 2577 sayılı Kanun'un5. maddesine uygun olmayan dava dilekçesinin, aynı Kanun'un 15. maddesinin 1. fıkrası (d) bendi gereğince bu kararın tebliğ tarihini izleyen günden itibaren (30) gün içerisinde 5. maddeye uygun şekilde düzenlenerek noksanı tamamlandıktan sonra yeniden iki ayrı dava açmakta serbest olmak üzere reddine karar vermiştir.

5. Bu kez sadece davacı H.G vekili, dilekçesini yenileyerek 09/10/2023 tarih ve 308478 seri numaralı trafik idari para cezası tutanağının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

6. **Diyarbakır 2. İdare Mahkemesi 07/03/2024 tarih ve E.2024/302, K.2024/289 sayılı kararı** ile, görevli yargı yerinde ayrı ve müstakil bir dava açılmakta serbest olmak üzere, 2577 sayılı Kanun'un 15/1-a maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine, karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dosyanın incelenmesinden, davacı tarafından; sürücüsü olduğu 47 ACU ... plakalı aracın,üzerindeki plaka ile ruhsattaki plaka uyuşmadığından bahisle hakkında 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 23/5-b maddesi uyarınca 20.302,00-TL idari para cezası verilmesine ilişkin 09/10/2023 tarihli ve 308478 numaralı işlemin(trafik idari para cezası karar tutanağının) iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, dava konusu idari para cezasının 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olması ve anılan Kanun'un 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması, dava konusu idari para cezasının dayanağı olan2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nda da bu kanun uyarınca verilen idari para cezalarına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmemesi nedeniyle, bakılmakta olan uyuşmazlığa ilişkin görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri dikkate alınacağından, dava konusu idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde Kabahatler Kanunu'nun 27/1. maddesi uyarınca adli yargı yerinin (Sulh Ceza Mahkemesi'nin) görevli olduğu sonucuna varılmıştır..."

7. Davacı vekilinin dilekçesi ile 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine, Diyarbakır 2. İdare Mahkemesince dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

8. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun *"Belge ve plakaların araçlar üzerinde bulundurulması zorunluluğu:"* başlıklı 23. maddesi şöyledir:

" (Değişik: 3/10/2016-KHK-676/20 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7070/18 md.)

Araç tescil belgesi ve tescil plakasının, araç üzerinde uygun durumda bulundurulması zorunludur.

Araç tescil belgesini araçta bulundurmayan veya tescil plakasını monte edilmesi gereken yerin dışında farklı bir yere takan sürücülere 92 Türk Lirası idari para cezası verilir. Araç bilgileri doğrulanıncaya ve plaka uygun yere takılıncaya kadar araç trafikten men edilir.

Yönetmelikte belirtilen nitelik veya ölçülere aykırı plaka takan, öngörülen sayıda plaka takmayan ya da farklı okunmasına veya okunamamasına neden olacak şekilde plakasında değişiklik yapan araç sahibine 412 Türk Lirası idari para cezası verilir, plakanın uygun duruma getirilmesi için 7 gün süre tanınır. Bu süre sonunda tescil plakalarını uygun duruma getirmeyenler hakkında 844 Türk Lirası idari para cezası verilir ve tescil plakası uygun duruma getirilinceye kadar araç trafikten men edilir.

Tescilli aracı plakasız kullanan sürücüye 1.698 Türk Lirası idari para cezası verilir ve tescil plakası takılıncaya kadar araç trafikten men edilir.

Başka bir araca tescilli veya sahte plakayı takan veya kullananlara 5.000 Türk Lirası idari para cezası verilir ve araç trafikten men edilir. Ayrıca bu kişiler Türk Ceza Kanununun 204 üncü maddesi hükmüne göre cezalandırılır."

9.5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Genel kanun niteliği"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)

(1) Bu Kanun'un;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında uygulanır."

10. 5326 sayılı Kanun'un *"Yaptırım türleri"* başlıklı16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir"

11. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin birinci ve sekizinci fıkraları şöyledir:

"(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

(8) (Ek: 6/12/2006-5560/34 md.) İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür ."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Seyfi HAN, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ınkatılımlarıyla yapılan 07/10/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 14. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece dava dosyalarının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Savcı Dr. Berrak YILMAZ'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava, 2918 sayılıKanun'un 23/5 maddesi uyarınca verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

15. Somut olayda, araç sürücüsü davacı adına aracın plakası ile ruhsat plakasının uyuşmadığından bahisle, 09/10/2023 tarih ve 308478 sıra numaralı tutanak ile trafik idari para cezası düzenlendiği, aynı zamanda 09/10/2023 tarih ve 53401 sıra numaralı tutanak ile aracın trafikten men edilmesine karar verildiği, araç sürücüsü davacı tarafından idari yargı yerinde söz konusu idari para cezasının iptali istemiyle dava açıldığı anlaşılmaktadır.

16. Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesine, 5560 sayılı Kanun ile eklenen sekizinci fıkrasında; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kurala bağlanmış, bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

17. 19/12/2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı, ancak; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği anlaşılmaktadır. Bir başka deyişle, idari yargının görev alanına giren bir yaptırım kararının verilmiş ve bunun dava konusu edilmiş olması halinde idari yargının bu davaya ve aynı maddi olaya ilişkin idari para cezası kararına karşı açılan veya açılacak davaya da bakacağı kuşkusuzdur.

18. Nitekim Uyuşmazlık Mahkemesince de, idari para cezası yönünden oluşan olumsuzgörev uyuşmazlıklarının çözümünde, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren idari yaptırım kararının da verilmiş olması ve dosya içeriğinden bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildiğinin anlaşılması halinde; idari para cezasına ilişkin kararınhukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varılarak, idari yargı yerince verilen görevsizlik kararlarının kaldırılmasına karar verilmiştir (Uyuşmazlık Mahkemesi, E.2022/228, K.2022/294, 31/3/2022, § 22-23).

19. İncelenen uyuşmazlıkta, aynı maddi olay nedeniyle araç maliki hakkında verilen aracın trafikten menine ilişkin yaptırımının idari para cezası verilen davacı sürücü ile ilgisi bulunmadığı ve onun hakkında düzenlenmediği, davacı sürücü hakkında uygulanan idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesindebelirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 2918 sayılı Kanun'da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde, bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, dava konusu salt idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

20. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Diyarbakır 4. Sulh Ceza Hakimliğinin 23/11/2023 tarih ve D.İş No.2023/6110 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B.Diyarbakır 4. Sulh Ceza Hakimliğinin 23/11/2023 tarih ve D.İş No.2023/6110 sayılıGÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

07/10/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Doğan	Eyüp	Seyfi
YAŞAR	AĞIRMAN	SARICALAR	HAN

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN